

תצהיר

אני הח"מ, יורם בן זאב, הנושא ת.ז. שמספרה , מגיש תצהיר זה כתצהיר עדות מטעם התנועה לאיכות השלטון בישראל (להלן: "התנועה"). לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן - מצהיר בזה בכתב כי הדברים המפורטים כדלקמן הינם נכונים, למיטב ידיעתי ואמונתי:

1. שמי יורם בן זאב, ואני מתגורר כיום בתל אביב.
2. במרבית חיי הבוגרים, שירתתי במשרד החוץ. במסגרת תפקידי שימשתי בין היתר, כעוזר בכיר למנהל אגף המזרח התיכון במשרד החוץ, וכמתאם מיוחד לתהליך השלום בין ישראל לפלסטינים, ובין ישראל ומדינות ערב.
3. החל מחודש נובמבר 2007 עד נובמבר 2011, כיהנתי כשגריר ישראל בגרמניה. במסגרת תפקידי זה, הייתי מעורב במגעים שוטפים שהתקיימו בין נציגי ממשלות ישראל וגרמניה וכן עם יצרנית הצוללות, חברת תיסנקרופ הגרמנית.
4. בחודש מרץ 2012, לאחר פרישתי, הוזמנתי ע"י משרד ראש הממשלה להצטרף לטקס החתימה על חוזה הצוללת השישית, שהתקיים בגרמניה בנוכחות נציגים משתי הממשלות, כאשר בראש משלחת ישראל עמד שר הבטחון דאז, אהוד ברק.
5. בחודש נובמבר 2018 הסתיימה חקירת המשטרה בתיק הידוע כ"פרשת 3000", שבמהלכה מסרתי לבקשת המשטרה עדות פתוחה.
6. על פי כתבי האישום שהתגבשו במשטרה ובפרקליטות, בין השנים 2009-2017 פעלו גורמים שונים במטרה לקדם אינטרסים עסקיים הנוגעים ברכש כלי שיט עבור מדינת ישראל מחברה זו. בין היתר מעורבים בפרשה פלילית זו מפקד חיל הים לשעבר, אליעזר (צ'ייני) מרום, והמשנה לראש המועצה לביטחון לאומי דאז, אבריאל בר יוסף (שהחלטה בעניין כתב האישום נגדו טרם נפלה) אשר קיבלו לכאורה כספים מנציג מספנת תיסנקרופ בישראל, מיקי גנור, עבור קידום רכישת כלי שיט בשווי מאות מיליוני אירו. כמו כן נחקרו בפרשה מקורביו של ראש הממשלה מר בנימין נתניהו, עורך ודוד שמרון, ראש לשכת ראש הממשלה נתניהו דוד שרן, השר לשעבר מודי זנדברג, ועוד. לאחר שחקירה זו נסתיימה, ולנוכח הכרותי עם עובדות מרכזיות, אני סבור כי מדובר בנסיבות בהן נדרשת בדיקה נוספת באמצעות ועדת חקירה ממלכתית, ובהקשר זה אציין את שפרסמה משטרת ישראל בדו"ח סיכום החקירה, המדברים בעד עצמם.
7. למרות שמשטרת ישראל עוסקת בהיבטים פליליים בלבד, סיכום החקירה התייחס לכלל המידע כדלקמן: "נתגלו ליקויים בכל הנוגע לסדרי מנהל בקרב גופים שונים, אל מול גורמים עסקיים ופרטיים, וזאת בכל הנוגע לרכש בטחוני ואסטרטגי למדינת ישראל. ליקויים אלו מחייבים הפקת תובנות ולקחים על ידי הגורמים המוסמכים לכך, על מנת לשפר ולייעל את הליכי הרכש הביטחוני במדינת ישראל ולהגן עליהם מפני אינטרסים זרים והשפעות פסולות במבט צופה פני עתיד...".
8. למרות חלוף הזמן עד כה לא ננקטה כל פעולה שתאפשר בדיקה חיצונית המתחייבת בנסיבות, ועל כן אני עושה תצהירי זה ומוסר את הידוע לי לבקשת התנועה למען איכות השלטון בישראל.

9. הצוללת השישית ומכירת צוללות מזגם מתקדם למצרים

- א. מספר שבועות לאחר כניסתי לתפקידי כשגריר ישראל בגרמניה בחודש נובמבר 2007, התגלה לי בארכיב השגרירות מסמך, ממנו עלה כי למדינת ישראל הוענקה בעבר אופציה לרכישת צוללת נוספת, שישית במספר, ואופציה זו עתידה לפוג בחודש ספטמבר 2009.
- ב. סמוך לאחר מכן, דיווחתי אודות פקיעת האופציה למשרדי החוץ והביטחון על מנת שיוכלו לשקול כיצד והאם לפעול לרכישת צוללת נוספת.
- ג. החל מאמצע שנת 2008 עסקתי באופן אינטנסיבי בעניין האופציה לרכש הצוללת השישית, זאת כחלק מהעיסוק בנושאים אחרים במגעים שהתקיימו ביני לבעלי תפקידים, בכירים בממשלת גרמניה, לרבות הקנצלרית אנגלה מרקל, שר ההגנה, שר הכלכלה, שר האוצר והיועץ לביטחון לאומי של גבי מרקל, ד"ר כריסטוף הויזגן.
- ד. בשיחות אלו העלה ד"ר הויזגן מדי פעם, גם בקשה לברר את עמדת מערכת הביטחון בישראל, באשר לאפשרות שגרמניה תמכור שתי צוללות לחיל הים המצרי.
- ה. בהקשר זה אציין כי לא זכורה לי התניה מצד ממשלת גרמניה בין מכירת צוללת לישראל, בהסכמת ממשלת ישראל למכירת צוללות למצרים. אדגיש בעניין זה, כי ממשלת גרמניה מייחסת חשיבות רבה לעמדת ישראל בעניין מכירת נשק התקפי למדינות סמוכות.
- ו. כך למשל, במהלך שירותי פנה אלי בעל תפקיד בכיר במשרד הביטחון בישראל, ודיווח לי בחשש על עסקה גדולה שנרקמה אז, במסגרתה אמור היה להימכר נשק מתוצרת גרמניה, למדינה הגובלת עם ישראל. מדובר בנשק התקפי שאמור להגיע באמצעות מדינה שלישית, והבכיר במשרד הביטחון הגדיר את האפשרות שעסקה כזו תתבצע כ"אסון", ועל ביקש שאפנה בהקדם ללשכת הקנצלרית.
- ז. לבקשתו פניתי ללשכתה של הקנצלרית אנגל, אשר בתוך שעות הורתה על עצירת המגעים למכירת אותו נשק התקפי למדינות אויב.
- ח. במקרה נוסף, הגיעה אלי פניה מלשכת הקנצלרית בנושא עסקת נשק. נתבקשתי לבדוק מול משרד הביטחון בישראל, האם תינתן הסכמה למכירת מערכת התקפי למדינה נוספת באזור, אשר איננה גובלת בישראל. פניתי לגורם המוסמך במשרד הביטחון, ולאחר בדיקה קיבלתי תשובה כי אין לישראל התנגדות למכירה זו. דיווחתי על כך ללשכת הקנצלרית, ולאחר מכן עסקה זו יצאה אל הפועל.
- ט. אציין כי לנוכח בקשת גרמניה שישראל תסכים למכירת שתי הצוללות הראשונות למצרים, נתגלעו חילוקי דעות בממשלת ישראל. בעל תפקיד בכיר במשרד הביטחון עמו קיימתי קשר שוטף, התנגד לכך בתוקף. בהתייעצויות ודיונים שנמשכו לאורך שנת 2009 ובהבנות הדדיות בין ממשלת גרמניה לבין גורמים ישראלים הוחלט להסיר התנגדות מהעסקה הגרמנית-מצרית. עניין זה הוסכם במפגש בין ראש הממשלה וקנצלרית גרמניה בינואר 2010.
- י. הבחירות לאחריהן החל מר נתניהו לכהן כראש ממשלה זו התקיימו ב-10.2.2009. מספר שבועות לאחר שנודעו תוצאות הבחירות, ועוד בטרם הושבעה ממשלה, הצעתי לד"ר הויזגן

לבקר בישראל על מנת שייפגש עם פרופ' עוזי ארד, שעתיד היה להתמנות ליו"ר המועצה לביטחון לאומי (להלן: "המל"ל"), ולפעול מולו כבן שיח בדרג ומעמד מקביל. פגישה זו אכן נערכה, למיטב זכרוני לפני שמר ארד נכנס רשמית לתפקידו כיו"ר המל"ל, בתאריך 4.4.2009.

יא. לאחריה עדכן אותי פרופ' ארד, כי מר הויזגן העלה בפניו מספר נושאים. ביניהם מימוש האופציה לצוללת השישית, וכן לדבריו, בקשה שהוא יבדוק האם ממשלת ישראל בראשות מר נתניהו, תתנגד לכך שמצרים תתיר מכירת צוללות תוצרת תינסקרופ, לחיל הים המצרי.

יב. כאמור עסקתי אינטנסיבית בהיבטים השונים והמורכבים של רכישת הצוללת השישית תוך קיום מו"מ ברמות בכירות שונות של נציגי גרמניה ותוך קיום מנגנון התייעצות עם הגורמים בישראל במשרד המל"ל ובעיקר עם מר עוזי ארד ועם מר אבריאל בר-יוסף. במחצית השנייה של 2009 התגלעו קשיים וסחבת בתהליך קבלת החלטות בצד הגרמני. מנהל תינסקרופ, וולטר פרייטג, פנה אלי והבהיר שלהערכתו הקשיים מקורם בלשכת הקנצלרית וכן במשרד ההגנה. החלטתי לערוך בביתי (מעון השגריר) ארוחת ערב אליה אזמין את הבכירים הנוגעים בדבר בכדי לאתר את מקור הקשיים תוך ניסיון לסלקם. לארוחה זאת הזמנתי את מנכ"ל החברה וולטר פרייטג, את שר ההגנה הגרמני מר קרל תאודור צו גוטנברג, את היועץ הגרמני לביטחון לאומי ד"ר כריסטוף הויזגן, וכן לצדי מטעם מדינת ישראל, את נציג משרד הבטחון המוצב בשגרירות.

יג. ביום בו נערך המפגש, פנה אלי באמצעות הטלפון מר אבריאל בר יוסף, סגן ראש המל"ל באותה עת. בשיחה שקיימנו עדכנתי אותו בעניין ארוחת הערב, והסברתי כי מטרתה לסייע למנכ"ל המספנה להתמודד עם קושי בתקשורת מול לשכת הקנצלרית.

יד. להפתעתי, בר יוסף ביקש ממני לצרף לארוחת זו את מר מיקי גנור, שעתיד לדבריו, להיות נציג המספנה בישראל. השבתי לו בסירוב מוחלט.

טו. זמן קצר ביותר לפני ארוחת הערב, טלפן אלי מנכ"ל תינסקרופ מר פרייטג, וביקש את רשותי לצרף לארוחה את מר שייקה ברקת. לדבריו, מר ברקת קרוב מאד אליו ולהנהלת המספנה עמה הוא עובד שנים ארוכות. על כן נעתרתי לבקשתו, ואכן מר ברקת הצטרף עם רעייתו.

טז. לעניין תוכן השיחה, אציין כי בארוחת הערב הובהר שלשכת הקנצלרית איננה מקדמת במהירות את הטיפול בצוללת, בשל עניינים מדיניים והזיקה לפעולות ישראל מול הרשות הפלסטינית.

יז. אציין שזמן מה לאחר מכן, במועד שאינו זכור לי במדויק, הופתעתי כאשר התקשרה אלי טלפונית לשגרירות מישהי שהזדהתה בשם עתליה רוזנבאום והציגה עצמה כבכירה במל"ל. בשיחה העלתה גב' רוזנבאום את שמו של מר מיקי גנור, ואמרה לי שהוא בעל השפעה רבה וכי יש לו חברות עסקיות רבות, וכן כי הוא ניזקק לבעלי תפקידים וחברים בדיקטוריונים השונים של החברות שברשותו. היא הוסיפה, שלנוכח העובדה שבקרוב אפרוש משירותי במשרד החוץ, כדאי לי לשמור על קשר טוב עמו. סיימתי את השיחה, ביקשתי מגב' רוזנבאום שלא לתקשר אלי בעתיד, ובגלל טרדות היום לא הקדשתי לעניין זה כל מחשבה נוספת. אציין כי בעדותי במשטרה דיווחתי על שיחה זו, וידוע לי כי גב' רוזנבאום הכחישה בחקירתה

שטילפנה אלי. לימים, מר עוזי ארד תיאר בפני שרשרת של אירועים לגבי התנהלותה של גבי רוזנבאום, אותה כאמור מעולם לא פגשתי.

יח. המעמד הרשמי בו הוחלט לקדם את עסקת הצוללת השישית, התקיים בתאריך 18.1.2010 בברלין, בישיבה במסגרת סבב ההתייעצות הבין-ממשלתי הראשון שקיים ראש הממשלה מר נתניהו עם קנצלרית גרמניה אנגלה מרקל ומספר שרים. בחלק ממפגש זה נדון נושא הצוללת השישית, כאשר מהצד הישראלי השתתפו ראש הממשלה נתניהו, שר הבטחון דאז אהוד ברק, ומספר מאוד מצומצם של יועצים בכירים ואנוכי, הח"מ, מתוקף היותי שגריר ישראל בגרמניה.

יט. לבקשת רוה"מ פתחתי את הדיון בנושא השתלשלות תהליך רכישת הצוללת השישית. מר נתניהו הסביר את החשיבות הרבה שישראל מייחסת לרכש הצוללת הנוספת, והודה לקנצלרית מרקל על הסכמתה לממן כשליש מעלות הייצור.

כ. הקנצלרית בדברי תשובתה ביקשה לשמוע את עמדת ממשלת ישראל, בעניין האפשרות שימכרו שתי צוללות לחיל הים המצרי. מר נתניהו השיב שממשלת ישראל אינה מתנגדת, ושר הביטחון מר ברק הדגיש שכעת יש צורך בהקמת צוותי עבודה על מנת לעמוד מול כל איום עתידי על מדינת ישראל, מפני הצוללות שמצרים תרכוש בגרמניה. למיטב ידיעתי, הנושא טופל במסגרת התייעצויות משותפות בין ישראל וגרמניה בניהול משרד הביטחון.

כא. כאמור, דיונים בנושא רכש צוללת זו התקיימו עוד לפני ישיבה זו, לאחר שדיווחתי לממונים עלי בישראל ולמשרד הביטחון, על מועד פקיעת האופציה.

כב. אציין כי במשך תקופה ממושכת, את הדיווחים בעניין התקדמות רכש צוללת זו, העברתי בהתאם להנחיית מר נתניהו, לאבריאל בר יוסף בלבד ולא לגורמים הממונים עלי במשרד החוץ, לרבות לא לשר. הנחיה זו נמסרה לי מפי מר נתניהו בביקור שערך בגרמניה בתאריך 27.8.2009.

כג. בהתאם להנחיה זו של רוה"מ, מאותו מועד ניהלתי את הקשר הרצוף עם אבריאל בר-יוסף. זכור לי שמר נתניהו הנחה אותי להימנע מלדווח גם למשרד החוץ, לרבות השר דאז אביגדור ליברמן. הבהרתי לרוה"מ את הקושי בקיום הנחיה זו, והצעתי ששר החוץ יעודכן ישירות על ידי רוה"מ. רוה"מ אישר זאת, ועל כן, את אופן הדיווח מסרתי לשר החוץ כבר באותו מועד בשיחה טלפונית. בהמשך העברתי דיווחים בנוסח כללי בלבד לנציג משרד הביטחון בגרמניה, מבלי לחרוג מהנחיית ראש הממשלה. ראוי לציין שרוה"מ הסביר את הנחיית האמברגו על הדיווחים בנושא זה בשורת הדלפות המסכנות את ביצועה העסקה. אכן באותה עת סבלנו ממכת הדלפות שהכבידו במיוחד על הקנצלרית לקדם את הנושא.

כד. פרשתי משירותי במשרד החוץ בחודש דצמבר 2011, ולאחר מכן לא עסקתי בנושאים אלו, מלבד טקס חתימה על הצוללת שנערך בגרמניה, אליו זומנתי בחודש מרץ 2012. מטבע הדברים אין לי מידע אודות ההתרחשויות לאחר פרישתי, אך אתייחס לדברים שמסר מר נתניהו בראיון שהעניק לעיתונאית קרן מרציאנו בתאריך 23.3.2019.

כה. בראיון זה, מר נתניהו הסביר כי הוא נתן אישור למכירת צוללות מתקדמות למצרים, תוך שהוא ממדר את מערכת הביטחון מטעמי סודיות. מהיכרותי עם נתונים בעניין רכש הצוללות,

אותם אוכל לפרט בוועדת חקירה ממלכתית בפני גורם המצויד בסיווג בטחוני מתאים של שותפי-סוד (ולא ניתן למסרם בחקירת משטרה), אציין כי בעניין זה, לדעתי ועל פי ניסיוני, אין כל מידע בתחום הבטחון השוטף או האסטרטגי של מדינת ישראל שיש להסתירו מפני שר הביטחון, מהרמטכ"ל או מראש המוסד, מכל טעם או נימוק.

10. רכישת צוללות שבע, שמונה ותשע

א. בנוסף, מטבע הדברים אין לי ידיעה אישית אודות פעולות שבוצעו בשנת 2015. אולם אתייחס לדיווחים בתקשורת אשר לא הוכחו, על פעולות שנועדו להקדמת רכש עתידי בהיקף נרחב.

ב. למיטב הבנתי ולנוכח האינטרס של היצרן ושל ממשלת גרמניה למכור, לא הייתה הצדקה לבצע עסקאות במועדים מוקדמים מהנדרש, בשל חשש כי בבחירות בשנת 2017 הגב' אנגלה מרקל לא תיבחר.

ג. אציין כי ממילא במועד בו בוצעה ההתקשרות שהביאה לרכש הצוללת השישית, נדונה אופציה לרכש עתידי של שלוש צוללות שמספריהן 7-8-9. מר אבריאל בר יוסף הוא שביקש ממני להעלות את עניין האופציה לרכש עתידי, במגעים שקיימתי עם היועץ לביטחון לאומי של גרמניה, מר הוויגן. באותה עת דובר על רכש זה לא כתוספת לסד"כ, אלא כחלופה לשלוש צוללות קיימות, בהנחה שמועד יציאת האחרונה ביניהן מהשירות, אותה יידרש חיל הים להחליף, הוא בשנים 2031 או 2032.

11. לסיום אציין, כי לאחר סיום כהונתי פנה אלי מר גנור אשר כיהן באותה עת כקונסול כבוד של קפריסין, ותיאר קשיים שנוצרו לדבריו, בהתקשרות בין ממשלת גרמניה לממשלת ישראל, וביקש להיפגש איתי בכדי לבדוק אפשרות שהוא יעסיק אותי ושקדם בעבורו במסדרונות השלטון את רכש הצוללות לישראל. לנוכח חשיבות העניין ורגישותו, פניתי ליועץ המשפטי במשרד החוץ כדי שתיבדק תקינות העסקתי, וקיבלתי אישור לכך.

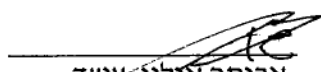
12. למרות זאת, לאחר שנועצתי בעניין זה דחיתי את הבקשה. בין היתר לנוכח תמיהות שהתעוררו אצלי בעניין כשרות התהליך ואף בשל הסתייגות ששמעתי מגורמים עימם נועצתי על אופן התנהלותו של מר גנור.

אני הח"מ, יורם בן זאב, מצהיר בזאת כי העובדות המפורטות בתצהיר זה נכונות לפי מיטב ידיעתי ואמונתי, וידועות לי מידיעה אישית.

יורם בן זאב

אימות חתימה

אני הח"מ, עו"ד אביתר אילון, מרחוב יפו 208 ירושלים, מאשר בזה, כי ביום 8.11.2020 הופיע בפניי מר יורם בן זאב, לאחר שזיהיתי אותו לפי ת.ז. שמספרה ולאחר שהזרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

אביתר אילון, עו"ד